

Laidiens: 16.04.2013., Nr. 73
Oficiālās publikācijas Nr.: 2013/73.8

Ministru kabineta noteikumi Nr.187

Rīgā 2013.gada 2.aprīlī (prot. Nr.17 34.§)

Kārtība, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas
19.punktu, 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā:

- 1.1. novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām;
- 1.2. operators kontrolē piesārņojošo vielu emisiju gaisā, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
- 1.3. nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par sadedzināšanas iekārtu radīto gaisa piesārņojumu.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. biomasa – šo noteikumu izpratnē produkti, kuru sastāvā ir augu izcelsmes materiāli, ko var izmantot par kurināmo enerģijas iegūšanai, kā arī šādi atkritumi:
 - 2.1.1. augu atkritumi no lauksaimniecības un mežniecības;
 - 2.1.2. augu atkritumi no pārtikas rūpniecības, ja iegūto siltumu izmanto enerģijas iegūšanai;
 - 2.1.3. šķiedraugu atkritumi no celulozes masas ražošanas un papīra ražošanas no celulozes, ja tās līdzsadedzina ražošanas vietā un iegūto siltumu izmanto enerģijas iegūšanai;
 - 2.1.4. korķa atkritumi;
 - 2.1.5. koksnes atkritumi, izņemot koksnes atkritumus, kuros pēc apstrādes ar koksnes aizsargvielām vai pārklājumiem var būt halogēnorganiskie savienojumi vai smagie metāli, un koksnes atkritumus, kas rodas būvdarbos vai būvju nojaukšanas darbos;
- 2.2. darbības stundas – stundās izteikts laiks, kurā sadedzināšanas iekārta pilnībā vai daļēji darbojas (izņemot iekārtas palaišanas un apturēšanas periodus) un izvada emisiju gaisā;
- 2.3. dīzeļdzinējs – iekšdedzes dzinējs ar dīzeļa ciklu, kurā kurināmā aizdedzināšanai izmanto kompresijas aizdedzi;
- 2.4. dūmenis – konstrukcija ar vienu vai vairākiem dūmvadiem, pa kuriem izplūdes gāzes izvada atmosfērā;

- 2.5. gāzes dzinējs – iekšdedzes dzinējs, kas darbojas saskaņā ar Oto ciklu un kurā kurināmā aizdedzināšanai izmanto dzirksteļ aizdedzi vai, ja tas darbojas ar dažādu veidu kurināmo, – kompresijas aizdedzi;
- 2.6. gāzturbīna – jebkura rotācijas iekārta, kurā siltumenerģiju pārvērš mehāniskā darbā un kuras galvenās sastāvdaļas ir kompresors, siltumiekārta, kurā oksidē kurināmo darba šķidruma sakarsēšanai, un turbīna;
- 2.7. jaukta kurināmā sadedzināšanas iekārta – sadedzināšanas iekārta, kurā vienlaikus vai pārmaiņus var izmantot vismaz divu veidu kurināmos;
- 2.8. kurināmais – šo noteikumu izpratnē jebkura cieta, šķidra vai gāzveida degoša viela, izņemot atkritumus, uz kuriem attiecas normatīvajos aktos par atkritumu sadedzināšanas un atkritumu līdzsadedzināšanas iekārtu darbību noteiktās prasības;
- 2.9. noteicošais kurināmais – kurināmais, kuram salīdzinājumā ar citiem kurināmajiem, ko izmanto jaukta kurināmā sadedzināšanas iekārtās, kurās atsevišķi vai kopā ar citiem kurināmajiem lieto pašu patēriņam pārstrādātas jēlnaftas destilēšanas un pārstrādes atlikumus, ir visaugstākā emisijas robežvērtība, vai, ja vairākiem kurināmajiem ir tāda pati robežvērtība, kurināmais, kuram salīdzinājumā ar citiem minētajiem kurināmajiem ir visaugstākā ievadītā siltumjauda;
- 2.10. sadedzināšanas iekārta – iekārta, kurā oksidē kurināmo, lai iegūtu enerģiju tālākai izmantošanai;
- 2.11. sēra atdalīšanas pakāpe – noteiktā laikposmā no sadedzināšanas iekārtas atmosfērā neizvadītā sēra daudzuma attiecība pret sēra daudzumu tajā pašā laikposmā sadedzināšanas iekārtā izmantotajā kurināmajā;
- 2.12. stabilas ražošanas palaišanas minimālā slodze – pēc iekārtas palaišanas novērojamā minimālā slodze, pie kuras ražojošā sadedzināšanas iekārta darbojas vienmērīgi un stabili, kā arī droši un uzticami piegādā enerģiju tīklam, siltuma akumulatoram vai rūpnīcai;
- 2.13. stabilas ražošanas apturēšanas minimālā slodze – minimālā slodze, pie kuras sadedzināšanas iekārta vairs nespēj droši un uzticami piegādāt enerģiju tīklam, siltuma akumulatoram vai rūpnīcai un tiek uzskatīts, ka tā tiek izslēgta;
- 2.14. validētas emisijas vērtības – mērītās gaisu piesārņojošo vielu emisijas vērtības, kurām veikta kvalitātes kontrole un kuras ir atzītas par ticamām.
3. Noteikumu prasības attiecas uz sadedzināšanas iekārtām neatkarīgi no tajās izmantotā kurināmā veida, izņemot šādas sadedzināšanas iekārtas:
- 3.1. sadedzināšanas iekārtas, kurās sadegšanas produktus tieši izmanto karsēšanai, žāvēšanai vai jebkādai citai priekšmetu vai materiālu apstrādei;
- 3.2. pēcdedzināšanas iekārtas, kas paredzētas izplūdes gāzu attīrīšanai, tās sadedzinot, un kas netiek darbinātas kā neatkarīgas sadedzināšanas iekārtas;
- 3.3. iekārtas krekinga procesa katalizatoru reģenerācijai;
- 3.4. iekārtas sērūdeņraža pārvēršanai sērā;
- 3.5. ķīmiskās rūpniecības reaktori;
- 3.6. koksa krāsnis;
- 3.7. kauperi (domnas krāšņu gaisa sildītāji);

- 3.8. tehniskie agregāti, kas paredzēti sauszemes transportlīdzekļu, kuģu un lidaparātu piedziņai;
- 3.9. gāzturbīnas un gāzes dzinēji uz platformām atklātā jūrā;
- 3.10. atkritumu sadedzināšanas un līdzsadedzināšanas iekārtas;
- 3.11. iekārtas, kurās sadedzina dzīvnieku izcelsmes blakusproduktus un atvasinātus produktus.
4. Sadedzināšanas iekārtas atkarībā no to kopējās nominālās ievadītās siltumjaudas iedala:
- 4.1. lielās sadedzināšanas iekārtas – sadedzināšanas iekārtas, kuru kopējā nominālā ievadītā siltumjauka ir 50 MW un vairāk;
- 4.2. vidējās sadedzināšanas iekārtas – sadedzināšanas iekārtas, kuru kopējā nominālā ievadītā siltumjauka ir:
- 4.2.1. no 5 līdz 50 MW, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto biomasu (arī koksni un kūdras) vai gāzveida kurināmo;
- 4.2.2. no 0,5 līdz 50 MW, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto šķidro kurināmo, izņemot degvielas (mazutu);
- 4.2.3. no 5 līdz 50 MW, ja sadedzināšanas iekārtā, kuru lieto graudu kaltē, izmanto šķidro kurināmo vai degvielas;
- 4.2.4. no 0,2 līdz 50 MW, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto ogles (akmeņogles);
- 4.2.5. līdz 50 MW, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto degvielas (mazutu).

2. Emisijas robežvērtības un to noteikšanas kārtība

5. Emisijas robežvērtības lielajām sadedzināšanas iekārtām norādītas šo noteikumu 1., 2. un 3.pielikumā, bet vidējām sadedzināšanas iekārtām – šo noteikumu 4.pielikumā. Tās nepiemēro dīzeļdzinējiem un reģenerācijas katliem celulozes ražošanas iekārtās.
6. Lielajām sadedzināšanas iekārtām, kurām atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai, atļauja piesārņojošās darbības veikšanai (turpmāk – atļauja) izsniegta pirms 2013.gada 7.janvāra vai kuras iesniegumu atļaujas saņemšanai Valsts vides dienesta reģionālajā vides pārvaldē (turpmāk – pārvalde) iesniegušas pirms minētā datuma, pieņemot, ka tās darbību uzsāks līdz 2014.gada 7.janvārim (turpmāk – esošās lielās sadedzināšanas iekārtas), piemēro un atļaujas nosacījumos nosaka:
- 6.1. šo noteikumu 1.pielikumā norādītās emisijas robežvērtības – līdz 2016.gada 1.janvārim;
- 6.2. šo noteikumu 2.pielikumā norādītās emisijas robežvērtības – pēc 2016.gada 1.janvāra.
7. Lielajām sadedzināšanas iekārtām, kurām atļauja izsniegta pēc 2013.gada 7.janvāra vai kuras iesniegumu atļaujas saņemšanai pārvaldē iesniegušas pēc minētā datuma, pieņemot, ka tās darbību uzsāks pēc 2014.gada 7.janvāra (turpmāk – jaunās lielās sadedzināšanas iekārtas), piemēro un atļaujas nosacījumos nosaka šo noteikumu 3.pielikumā norādītās emisijas robežvērtības.
8. Visas emisiju robežvērtības aprēķina 273,15 K temperatūrā, ja spiediens pēc korekcijas ir 101,3 kPa, ņemot vērā ūdens tvaiku saturu izplūdes gāzēs, un ja skābekļa saturs izplūdes gāzēs ir standartizēts, kas ir attiecīgi 6 % cietajam kurināmajam, 3 % – sadedzināšanas iekārtām, kurās izmanto šķidro vai gāzveida kurināmo (izņemot gāzturbīnas un gāzes dzinējus), un 15 % – gāzturbīnām un gāzes dzinējiem. Kombinētā cikla gāzes turbīnām ar papildu kurināšanu, kas atbilst šo noteikumu 7.punktā minētajām prasībām, standartizēto skābekļa saturu nosaka, ņemot vērā attiecīgās iekārtas īpašos parametrus.

9. Divu vai vairāku atsevišķu sadedzināšanas iekārtu apvienojumu uzskata par vienu sadedzināšanas iekārtu:

9.1. ja divu vai vairāku atsevišķu sadedzināšanas iekārtu izplūdes gāzes aizvada caur vienu kopīgu dūmeni;

9.2. ja atbilstoši pārvaldes vērtējumam divas vai vairākas atsevišķas sadedzināšanas iekārtas, kuras pirmo reizi saņēmušas atļauju vai par kurām pārvaldē iesniegts iesniegums atļaujas saņemšanai 1987.gada 1.jūlijā vai pēc minētā datuma, ir uzstādītas tā, ka tehnisko un ekonomisko faktoru dēļ to izplūdes gāzes var aizvadīt caur vienu kopīgu dūmeni.

10. Aprēķinot kopējo nominālo ievadīto siltumjaudu lielajai sadedzināšanas iekārtai, kura sastāv no vairākām apvienotām sadedzināšanas iekārtām, kā minēts šo noteikumu 9.punktā, saskaita visu apvienoto sadedzināšanas iekārtu jaudu, neņemot vērā atsevišķas sadedzināšanas iekārtas, kuru nominālā ievadītā siltumjauda ir mazāka par 15 MW.

11. Emisijas robežvērtības un minimālās sēra atdalīšanas pakāpes piemēro katram lielās sadedzināšanas iekārtas dūmenim atsevišķi un tās nosaka, ņemot vērā visas iekārtas kopējo nominālo ievadīto siltumjaudu.

12. Šo noteikumu 2.pielikuma III nodaļā minētās emisijas robežvērtības var attiecināt uz esošās lielās sadedzināšanas iekārtas daļu, kas izvada izplūdes gāzes pa vienu vai vairākiem atsevišķiem dūmvadiem kopējā dūmenī un kuru gada laikā ekspluatē ne ilgāk par 1500 darbības stundām (piecu gadu perioda vidējais rādītājs). Šādā gadījumā emisijas robežvērtības nosaka, ņemot vērā visas sadedzināšanas iekārtas kopējo nominālo ievadīto siltumjaudu, un katra dūmvada emisiju uzrauga atsevišķi.

13. Ja lielās sadedzināšanas iekārtas nominālo ievadīto siltumjaudu palielina, jaunajai iekārtas daļai piemēro šo noteikumu 3.pielikumā norādītās emisijas robežvērtības un tās nosaka attiecībā pret iekārtas kopējo nominālo ievadīto siltumjaudu.

14. Ja lielā sadedzināšanas iekārta tiek pārveidota tā, ka tas var ietekmēt vidi, un izmaiņas skar iekārtas daļu, kuras nominālā ievadītā siltumjauda ir 50 MW vai lielāka, šo noteikumu 3.pielikumā noteiktās emisijas robežvērtības piemēro tai iekārtas daļai, kurā notikušas izmaiņas, un tās nosaka attiecībā pret iekārtas kopējo nominālo ievadīto siltumjaudu.

15. Emisijas robežvērtības jauktā kurināmā sadedzināšanas iekārtām, kurās pārmaiņus izmanto divus vai vairākus kurināmā veidus, nosaka atbilstoši katra izmantotā kurināmā veida emisijas robežvērtībai.

16. Jauktā kurināmā sadedzināšanas iekārtām, kurās vienlaikus izmanto divus vai vairākus kurināmā veidus, emisijas robežvērtību aprēķina šādi:

16.1. nosaka atbilstošo emisijas robežvērtību katram kurināmā veidam un piesārņojošai vielai atbilstoši sadedzināšanas iekārtas kopējai nominālajai ievadītajai siltumjaudai;

16.2. reizina katra kurināmā veida atbilstošo emisijas robežvērtību ar šī kurināmā ievadīto siltumjaudu un katru reizinājumu dala ar visu kurināmā veidu ievadīto siltumjaudu summu;

16.3. summē iegūtos dalījumus.

17. Esošajām lielajām jauktā kurināmā sadedzināšanas iekārtām, kurās pašu patēriņam izmanto destilācijas vai konversijas atlikumus no jēlnaftas pārstrādes vienlaikus ar citu kurināmo, emisijas robežvērtību nosaka šādi:

17.1. ja noteicošā kurināmā ievadītā siltumjauda ir vismaz 50 % no visu izmantoto kurināmā veidu kopējās ievadītās siltumjaudas, piemēro šo noteikumu 2.pielikumā noteicošajam kurināmajam paredzētās emisijas robežvērtības;

17.2. ja noteicošā kurināmā ievadītā siltumjauda nepārsniedz 50 % no visu izmantoto kurināmā veidu kopējās ievadītās siltumjaudas, emisijas robežvērtība ir proporcionāla katra atsevišķā kurināmā veida ievadītās siltumjaudas attiecībai pret visu kurināmo veidu ievadītās siltumjaudas summu.

18. Ja atbilstoši šo noteikumu 17.2.apakšpunktam esošajā lielajā jaukta kurināmā sadedzināšanas iekārtā noteicošā kurināmā ievadītā siltumjauda nepārsniedz 50 % no visu izmantoto kurināmā veidu kopējās ievadītās siltumjaudas, emisijas robežvērtību aprēķina šādi:

18.1. nosaka atbilstošo emisijas robežvērtību saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu katram kurināmā veidam un piesārņojošai vielai atbilstoši sadedzināšanas iekārtas nominālajai ievadītajai siltumjaudai;

18.2. nosaka noteicošā kurināmā emisijas robežvērtību. Šo vērtību iegūst, reizinot emisijas robežvērtību, kas attiecīgajam kurināmajam norādīta šo noteikumu 2.pielikumā, ar koeficientu divi un no reizinājuma atņemot tā kurināmā emisijas robežvērtību, kuram šī vērtība ir vismazākā;

18.3. reizina noteicošā kurināmā emisijas robežvērtību ar noteicošā kurināmā ievadīto siltumjaudu, bet pārējo kurināmā veidu emisijas robežvērtības reizina ar to ievadītajām siltumjaudām. Katru reizinājumu daļa ar visu kurināmā veidu ievadīto siltumjaudu summu;

18.4. summē iegūtos dalījumus.

19. Esošajām lielajām jaukta kurināmā sadedzināšanas iekārtām (izņemot gāzturbīnas un gāzes dzinējus) šo noteikumu 17.2.apakšpunkta izpildei var piemērot arī šādu sēra dioksīda (turpmāk – SO₂) emisijas robežvērtību (neatkarīgi no izmantoto kurināmā veidu kombinācijas):

19.1. 1000 mg/m³ – lielajām sadedzināšanas iekārtām, kas izvietotas konkrētā naftas pārstrādes rūpnīcas teritorijā un kuras nodotas ekspluatācijā pirms 2003.gada 27.novembra un saņēmušas atļauju vai par kurām pārvaldē iesniegts iesniegums atļaujas saņemšanai pirms 2002.gada 27.novembra;

19.2. 600 mg/m³ – citām lielajām sadedzināšanas iekārtām, kas izvietotas konkrētā naftas pārstrādes rūpnīcas teritorijā.

3. Izņēmumi attiecībā uz emisijas robežvērtību piemērošanu

20. Sadedzināšanas iekārtā, kurā saskaņā ar atļaujas nosacījumiem paredzēts izmantot kurināmo ar zemu sēra saturu, operators var izmantot kurināmo ar augstāku sēra saturu un piemērot atkāpi no šajos noteikumos noteikto SO₂ emisijas robežvērtību un atļaujā noteikto SO₂ emisijas limitu piemērošanas, ja operatoram iepriekš neparedzamu iemeslu dēļ ir pārtraukta atļaujā noteiktā kurināmā ar zemu sēra saturu piegāde. Šādu atkāpi drīkst piemērot ne ilgāk kā sešus mēnešus, skaitot no minēto apstākļu iestāšanās dienas.

21. Atļaujā norāda, ka operators nekavējoties informē pārvaldi par šo noteikumu 20.punktā minēto apstākļu iestāšanos un iesniedz pārvaldē dokumentus, kas pierāda atbilstošā kurināmā deficīta faktu. Pārvalde 30 darbdienu laikā izvērtē operatora iesniegtos dokumentus un paziņo operatoram, vai šo noteikumu 20.punktā minētā atkāpe ir piemērota pamatoti.

22. Operators var izmantot cita veida kurināmo un pieļaut šajos noteikumos norādīto emisijas robežvērtību un atļaujā noteikto emisijas limitu pārsniegšanu, ja iepriekš neparedzamu iemeslu dēļ notikusi avārija gāzveida kurināmā piegādātāja vai operatora iekārtā un tās dēļ operators nevar nodrošināt ar gāzveida kurināmo sadedzināšanas iekārtu, kurā saskaņā ar atļaujas nosacījumiem drīkst izmantot tikai gāzveida kurināmo un kurā,